

Başvuru Numarası : 2024/854
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.10.2024/46
Karar Numarası : 2024/1105
Başvuran : M. G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın barındırıldığı ceza infaz kurumunda talep ettiği sevk belgesi ile eşine ve kızına yazmış olduğu mektup örneklerinin tarafına verilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; hâlihazırda Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığını, sekiz yıldır hapis cezasının infaz edildiğini, 12/10/2023 tarihinde Etlik Şehir Hastanesine sevk edildiği sırada bazı sorunlar yaşadığını, yaşadığı sorunlara ilişkin yazmış olduğu şikayet dilekçesine karşı Ankara İl Sağlık Müdürlüğü tarafından verilen 21/3/2024 tarihli cevapta söz konusu olayda herhangi bir ihmal bulunmadığının belirtildiğini, şikayete konu olayda Genel Cerrahi Polikliniğinde iki farklı doktorun kendisini muayene etmek istemediğini, üçüncü doktorun ise hiçbir öneri ve tavsiye vermeksizin sorularına yanıt vermeden yalnızca sevk belgesine '*yaşam değişikliği önerildi*' şeklinde not düşerek muayeneyi sonlandırdığını, tutuklu olması nedeniyle iki doktor tarafından muayene edilmediğini, muayene eden doktorun ise eşit davranma ilkesine aykırı olarak istenmeyen şekilde davrandığını, bu duruma hem oradaki insanların hem de görevli personelin şahit olduğunu, Sağlık Bakanlığına başvuru yapabilmek için 12/10/2023 tarihli sevk belgesini talep ettiğini fakat talebinin Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedilmesi üzerine yaptığı itiraz başvurularının Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliği ile Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da reddedildiğini, bahsi geçen kararlara karşı 13/3/2024 tarihinde Anayasa Mahkemesine 'özel hayatın gizliliği ve korunması', 'ayrımcılık yasağı' ve 'dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı' bağlamında bireysel başvuru yaptığını, bununla birlikte 16/10/2023 ve 25/10/2023 tarihlerinde eşine ve kızına yazdığı mektupların alıcısına ulaşmaması üzerine Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden çıktısı alınarak tekrar gönderilmek üzere tarafına verilmesi talebinin Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından uygun görülmemeyerek talebinin reddedildiğini, buna ilişkin itiraz başvurularının Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliği ile Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da reddedildiğini iddia ederek mağduriyetlerinin giderilmesi adına gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. ..."

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden

incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik'in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Bununla birlikte başvuru, başvuranın barındırıldığı Kurumda hastaneye sevk edildiği sırada yaşadığı sorulara ilişkin şikayet başvurusu yapmak üzere sevk belgesi talep etmesi ve talebinin reddedildiği söz konusu karara karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yaptığı, başvuranın eşine ve kızına yazmış olduğu mektupların ilgilerine ulaşmaması üzerine söz konusu mektupların birer örneklerini talep etmesi ve bu talebinin de İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedildiği iddiasına ve mağduriyetlerinin giderilmesi talebine ilişkindir.

14. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; başvuranın 12/10/2023 tarihli sevk belgesinin tarafına verilmesi talebinin Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedilmesi üzerine Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliği ile Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itirazın reddedildiği ve Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yaptığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte eşine ve kızına yazdığı mektupların ilgilerine ulaşmaması üzerine bahsi geçen mektupların birer nüshalarının tarafına verilmesi talebinin Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedilmesi üzerine Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliği ile Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itirazın reddedildiği anlaşılmaktadır.

15. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmüş olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmediği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın iddia ve talebinin yargıya intikal ettiği, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701

sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye